

Min far, Sverre, på 1970- tallet

Denne besvarelsen undersøker hvordan radikaliseringsbølgen på 1970-tallet påvirket ungdom i Norge med utgangspunkt i min far, Sverre Avnskog, og hans erfaringer. I tillegg så bodde pappa på Kolbotn i denne perioden. På bakgrunn av dette ønsker jeg å undersøke følgende problemstilling: Hvordan påvirket radikaliseringsbølgen på 1970- tallet min fars tanker, valg og handlingsrom?

Min far var rundt 14 år da de politiske og kulturelle strømningene fra ungdomsopprøret begynte å prege samfunnet. Dette er en livsfase der identitet og holdninger formes, og derfor er det interessant å undersøke hvordan samtidens ideer påvirket hans liv. For å besvare problemstillingen har jeg gjennomført et intervju med min far, som er min primærkilde. Jeg har også

Fotografi av min far. (14 år)

brukt fotografier fra hans ungdomstid. I tillegg benytter jeg

sekundærkilder om 1970 – tallet for å sette hans erfaringer inn i en større historisk sammenheng.

Radikaliseringsbølgen fikk særlig fart etter studentopprøret i 1968, i vest-Europa og USA. Studentopprøret ble en viktig del av det bredere ungdomsopprøret og var nært knyttet til protester mot Vietnamkrigen.

Mange unge reagerte sterkt på krigen og på det de oppfattet som brutal maktmisbruk fra stormakter som USA. Protestene spredte seg til universiteter og byer i mange land og bidro til økt politisk engasjement

blant ungdom. (Godbolt, J., 2025) En viktig del av denne bevegelsen var den såkalte «Flower Power» bevegelsen, som var knyttet til hippiekulturen. Denne kulturen fremhevet verdier som fred, kjærlighet og personlig frihet, og påvirket både musikk, klesstil og livssyn. Samtidig ble også rusbruk og mer liberale holdninger til seksualitet en del av miljøet. (Wikipedia, 2026) Radikaliseringsbølgen oppsto samtidig som Norge opplevde økende velstand etter andre verdenskrig, blant annet ved at velferdsstaten ble bygd ut i takt med økende verdiskapning og produktivitet. (Lange, 2024) Flere familier fikk bedre økonomi og kunne kjøpe nye forbruks-goder allerede fra 1960- tallet som fjernsyn og bil. (Hagemann, 2015) Mange ungdommer opplevde imidlertid at foreldregenerasjonen var for opptatt av materielle goder, og gjorde derfor opprør mot det de oppfattet som et materialistisk samfunn. (Brostrøm, 2025)

Min far, Sverre, vokste opp i en forstad til Oslo, først på Ødegården og senere på Tårnåsen i Kolbotn. Han bodde sammen med foreldrene sine Karna og Jan Petter, og tre søsken. Han gikk først på Ingieråsen skole og deretter Fløysbonn skole, som på den tiden var en nybygd skole. Familien hadde ikke spesielt god økonomi, men han begynte å jobbe allerede som 14-åring i sommerferien. Pengene brukte han blant annet på klær og på å kjøpe stereoanlegg og LP-plater. Musikk spilte en svært viktig

Pappa (rutete skjorte) og hans tre søsken.

rolle i livet hans. Samtidig hadde han mange av de samme interessene som andre ungdommer på den tiden, som venner, fester, øl og damer.

De første årene på videregående var han opprørsk, men i starten var han politisk orientert mot høyresiden og var tilhenger av Fremskrittspartiet. Etter hvert ble han sterkt påvirket av sin eldre bror Rolf og av det radikale ungdomsmiljøet rundt seg. På 1970-tallet oppsto det et sterkt radikalt ungdomsmiljø i mange norske lokalsamfunn, blant annet ml-bevegelsen som Dag Solstad forteller om i romanen «Gymnaslærer Pedersens beretning om den store politiske vekkelsen som har hjemmøkt vårt land.» (Solstad, 1982) Romanen skildrer både idealismen, de absurde utslagene og de menneskelige omkostningene ved å underkaste seg en streng ideologi. På Kolbotn, der min far vokste opp, deltok mange ungdommer i politiske og kulturelle aktiviteter. Det var mange ressurssterke personer i miljøet på Kolbotn som organiserte blant annet kor, teatergrupper og ulike kulturprosjekter. Mange engasjerte seg også i miljøraker og protester mot veiutbygging, ødeleggelse av natur og rasering av gammel husbebyggelse. Det å bevare naturen var også en viktig sak som følge av ungdomsopprøret. (Sørensen & Kjersheim, 2025) Flere ungdommer deltok i organisasjoner som Natur og Ungdom, og enkelte ble også tilknyttet den kommunistiske bevegelsen i Norge, blant annet AKP-ml og senere ungdomsorganisasjonen Rød Ungdom (1973) som sprang ut av m-l. (Wikipedia, 2025)

På dette fotografiet leser pappa avisen «Ekstremisten», og her var han radikal på det høyeste.

Pappa var så vidt innom denne bevegelsen, men reagerte sterkt på at den var så autoritær. Spesielt reagerte han på støtten m-l bevegelsen ga til diktaturer og brutale regimer som blant annet Maos Kina og Pol Pots Kambodsja.

(Skjønberg, u.å) Norsk kulturliv ble sterkt preget av den fremvoksende kommunistbevegelsen, og flere kjente norske forfattere debuterte i denne perioden, f.eks. Dag Solstad og Edvard Hoem. Men min far har aldri hatt sans for å underkaste seg autoriteter. I stedet fant han langt mer mening i den såkalte anarkismen eller den frihetlige sosialismen inspirert av tenkere som Peter Krapotkin, Mikael Bakunin og Emma Goldman. Disse ideene la vekt på frihet, demokrati og sosial rettferdighet. Dette førte også til en personlig interesse for politisk historie. Han begynte å samle portretter av historiske anarkister og brukte mye tid på Nasjonalbiblioteket for å finne bøker og materiale om dem som han avfotograferte.

Den radikale ungdomskulturen påvirket også klesstil og livsstil. Mange ungdommer kledde seg i slitte jeans med sleng og indiske bomullsbluser, noe som var typisk for hippiebevegelsen. Stilen var preget av en bohems, avslappet og naturlig estetikk, siden stilen var en protest mot det materialistiske

samfunnet og forbrukerkulturen. (Hansen, 2018) Musikk var en svært viktig del av denne kulturen. Min far hadde vært fascinert av The Beatles siden barndommen. Han husker blant annet hvordan elever på barneskolen, tilbake til første klasse, sang «She loves you, yeah, yeah, yeah, yeah» sammen. I ungdomstiden utviklet musikksmaken seg videre, og han begynte å høre på rockegrupper som Deep Purple, Uriah Heep og Pink Floyd, samt artister som Frank Zappa. Samtidig var han også opptatt av radikal skandinavisk visemusikk, blant annet fra Hoola Bandoola Band med Mikael Wiehe og Bjørn Afzelius samt Lillebjørn Nilsen.

Flere av ideene i ungdomsopprøret handlet om personlig frihet, også ideen om «fri kjærlighet». Min far forsøkte i en periode å leve etter disse idealene, men opplevde at det ikke fungerte i praksis. Da kjæresten hans var sammen med en annen gutt, opplevde han dette som utrolig vondt og sårt, og innså at han kanskje ikke var så radikal på dette området likevel. Rusbruk var også utbredt i enkelte ungdomsmiljøer på denne tiden. Ifølge min far røykte så å si alle vennene hans hasj. Selv var han i utgangspunktet imot det, men prøvde det noen få ganger. Etter en svært ubehagelig opplevelse med angst og paranoia, altså en «bad trip», bestemte han seg for å aldri bruke hasj igjen.

Ungdomsopprøret førte også til fremveksten av en såkalt motkultur, der ungdom skapte egne kulturelle uttrykk. Dette kunne være alternative festivaler etter mønstre av Woodstockfestivalen i USA, teatergrupper, og såkalte fanziner og alternative tidsskrifter. (Wikipedia, 2024) Min far deltok

selv i dette miljøet og var med på å lage lokalaviser i Oppegård, blant annet Oppegårdingen og senere et motkulturtidsskrift kalt Tidevann. Her bidro han spesielt med illustrasjoner, layout og sideoppsett. Denne erfaringen sammen med å samle portretter av hans politiske idoler, har vært svært nyttig for han i hans voksne år da han ble talsmann for det danske verket Vandre mot Lyset som hittil har vært helt ukjent i Norge.

Jeg har valgt å ta utgangspunkt i min fars tenåringsår tidlig på 1970-tallet, men mange mener at verdiene fra ungdomsopprøret fortsatt har satt spor i samfunnet i dag, blant annet gjennom større vekt på toleranse, inkludering og medfølelse. Disse verdiene har også påvirket ulike samfunnsområder, som skolepolitikk, kriminalpolitikk, innvandringspolitikk og synet på menneskers rettigheter. På den måten kan ideene fra ungdomsopprøret sies å ha fått betydning langt utover selve tidsperioden.

For å svare på problemstillingen kan man si at min far i stor grad ble påvirket av radikaliseringsbølgen. Han ble særlig påvirket av vennene sine og sin eldre bror Rolf. Samtidig må denne påvirkningen forstås i lys av den historiske situasjonen på den tiden. Tidlig på 1970-tallet var verden preget av konflikter, spesielt Vietnamkrigen og rivaliseringen mellom USA og Sovjetunionen under den kalde krigen. Mange ungdommer reagerte på denne situasjonen og gjorde opprør mot det de oppfattet som voksengenerasjonens maktpolitikk og fokus på militær styrke.

Ungdomsopprøret førte til nye idealer som fred, personlig frihet og kritikk av materialisme. Samtidig vokste det fram en motkultur med nye uttrykk innen musikk, kunst, litteratur og livsstil. Min far ble sterkt påvirket av denne kulturen. Han utviklet en stor interesse for musikk, fulgte nye trender og deltok aktivt i det radikale ungdomsmiljøet. Han forsøkte også å leve opp til enkelte av idealene i miljøet, blant annet tanken om fri kjærlighet og romantiseringen av hasj som fantes i deler av ungdomskulturen. Samtidig oppdaget han at ikke alle disse ideene passet for ham, og satte derfor egne grenser. Altså viser historien til min far hvordan store historiske strømninger kan påvirke enkeltmenneskers liv, samtidig som hver person tolker og tilpasser disse ideene på sin egen måte.

Fotografi av Oppegårdingen, en lokalavis for Oppegård kommune. Denne forsiden var min far ekstra fornøyd med.

Litteraturliste:

studentopprøret i *Store norske leksikon* på snl.no. Hentet 21.02.2026 fra

<https://snl.no/studentoppr%C3%B8ret>

Flower power. (11.02.26). Hentet 21.02.2026 fra *Wikipedia*.

https://en.wikipedia.org/wiki/Flower_power

Lange, E. (25.11.2015). *Trygghet og økt velferd*. Norgeshistorie. Hentet 21.02.26 fra

<https://www.norgeshistorie.no/velferdsstat-og-vestvending/1801-trygghet-og-okt-velferd.html>

Hagemann, G. (25.11.2015). *Norge blir et forbrukersamfunn*. Norgeshistorie. Hentet fra 21.02.26 fra

<https://www.norgeshistorie.no/velferdsstat-og-vestvending/1809-norge-blir-et-forbrukersamfunn.html>

Brostrøm, N. (08.03.2025). *Ungdomsopprøret: Vestens unge brøt med foreldretyranniet*. Historienet.

Hentet 22.02.26 fra

<https://historienet.no/samfunn/hverdagsliv/ungdomsopprøret-vestens-unge-brot-med-foreldretyranniet>

Sørensen, I., & Kjerseim, V. G. (9.12.2025). *Studentopprøret*. Store norske leksikon. Hentet 22.03.26

fra

<https://lille.snl.no/studentoppr%C3%B8ret>

Skjønsberg, H. (1990). *Tilbakeblikk på AKP(m-l)s tiår* (Arbeiderhistorie 1990:7) [PDF].

Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek. Hentet 22.03.26

https://www.arbark.no/eldok/Arbeiderhistorie1990_7.pdf

Hansen, G. (01.08.2018). *Hippiebevegelsen*. Moss Avis. Hentet 22.03.26 [https://www.moss-](https://www.moss-avis.no/hippiebevegelsen/x/5-67-694798)

[avis.no/hippiebevegelsen/x/5-67-694798](https://www.moss-avis.no/hippiebevegelsen/x/5-67-694798)

Wikipedia. (27.11.2024). *Motkultur*. I *Wikipedia* (norsk utgave). Hentet 23.02.21 fra

<https://no.wikipedia.org/wiki/Motkultur>

Solstad, D. (1982). *Gymnaslærer Pedersens beretning om den store politiske vekkelsen som har hjemsoøkt vårt land*. Aschehoug.

